

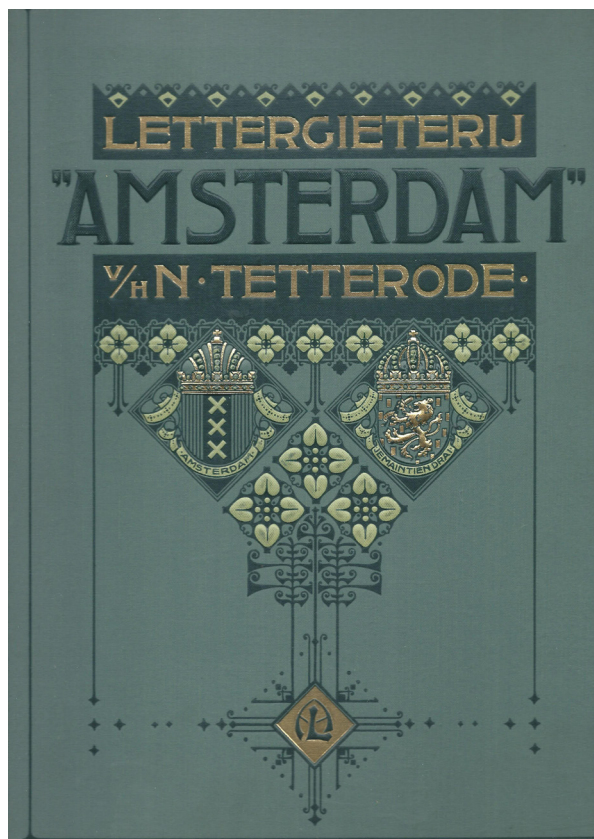
Nicolaas Tetterode van vele markten thuis

Het heeft lang geduurd voor Nicolaas Tetterode eindelijk wist welke kant hij op wilde. Handel..., dat wist hij wel, hij ging in de handel. Maar waarin precies maakte hem niet zoveel uit, als het maar lucratief was. Rotterdammer van geboorte als hij was, probeerde hij het in 1848 in die stad met de handel in stokvis en traan, door in zee te gaan met vennoot Kooij. Voor eigen rekening dacht hij er meer aan te kunnen verdienen en schakelde een broer in als vennoot, die het handwerk voor hem verrichte. Nicolaas reisde namelijk veel en over de hele wereld om ideeën op te doen. Zijn ondergelopen kelder met de voorraad stokvis, die opeens weer ging zwemmen, was het breekpunt. Hij kapte ermee en liet zijn broer met de stokvishandel achter. Gelukkig had hij in 1851 alweer wat nieuws opgedaan; hij nam de

- ▲ *Dezelfde huizen op een tekening van Herman Misset uit 1902*
- ◀ *Bloemgracht 132-134, de bakermat van lettergieterij van Nicolaas Tetterode*

Bredase lettergieterij Broese & Co over die hij liet verhuizen naar zijn woonplaats Kralingen. In 1857 kocht hij de in dezelfde branche actieve firma De Passe & Menne in Amsterdam. Hij liet de twee bedrijven in elkaar opgaan en onder zijn naam verder werken. Lettergieterij N. Tetterode was geboren op het adres Bloemgracht 34.

In 1863 breidde Nicolaas de activiteiten uit door oprichting van een boekdrukkerij en uitge-

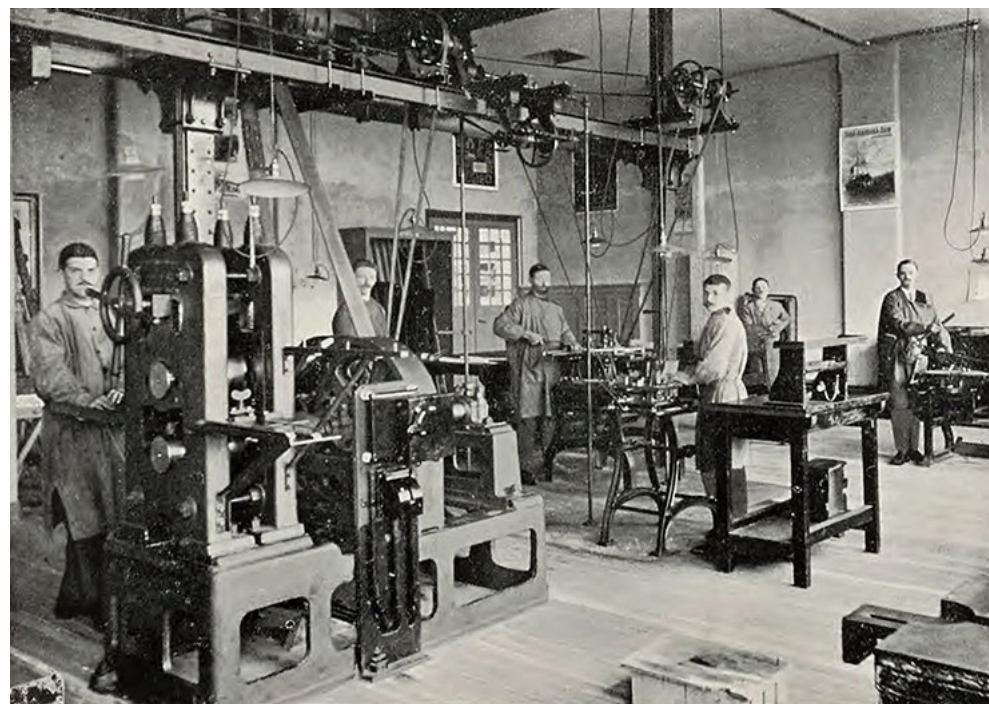
verij, samen met de gebroeders Binger. Hij stortte zich meteen op de handel en fabricage van alles wat met boeken drukken van doen had, soms als pionier in Nederland op dat gebied. Door het gieten van lettertekens uit oosterse talen als Chinees, Japans en Maleis kreeg hij opdrachten van de staatsdrukkerij. Hij vulde dat aan met alfabetten Grieks, Hebreeuws, Turks en Perzisch. Zijn steun en toeverlaat daarbij was zijn Belgische graveur Louis Carkerine.

- ▲ Lettergieterijen brengen in de regel catalogi uit met alle lettertypen die zij leveren kunnen; Tetterode liet door kunstenaar Roos veel nieuwe typen tekenen
- In 1901 kocht Tetterode (junior) een fabrieksterrein tussen Bilderdijkstraat en Bilderdijkkade; in 1903 verhuisde het bedrijf - tekening Herman Misset

Tetterode had de tijd mee, zo aan het aarzelende begin van de Industriële Revolutie. Waar hij zijn oog op liet vallen en waar hij handel in zag, lukte hem ook meestal. Hij had wel steeds andere mensen nodig met verstand van zaken die het uitvoerende deel van de onderneming op zich namen. Daar stond tegenover dat hij dit op waarde wist te schatten en hoge lonen betaalde. Toen typografen gemiddeld f6 p/week verdienden, betaalde Tetterode minimaal f10. Hij was dan ook stomverbaasd toen in 1890 zijn bedrijf uitgekozen werd om 'plat' te leggen tijdens een staking van de Algemene Nederlandsche Typografenbond. Dat griefde hem zodanig dat hij kort daarop zich uit zaken terugtrok en de lettergieterij aan zijn zoon overliet. Nicolaas Tetterode had toen al diverse andere besognes aangepakt

omdat hij maatschappelijk geëngageerd was. Van 1867 tot 1878 was hij lid van de Amsterdamse Gemeenteraad. Ook in 1867 werd hij voorzitter van de Maatschappij van den Werkenden Stand, wat hij tot zijn dood aanhield. Tevens was hij ouderling van de Engelse Kerk en van 1872 tot 1877 lid van het Burgerlijk Armbestuur. Een heel persoonlijk initiatief van hem was de stichting in 1880 van de eerste speeltuin in Amsterdam, die een plek kreeg in het Tweede Weteringplantsoen. De toegang moest gratis zijn om zich te onderscheiden van theetuinen met speeltoestellen. Toen direct in 1880 tijdens de schoolvakantie de speelplaats overspoeld werd door kinderen werd er een toegangskaartje van een halve cent ingevoerd, om de aantallen onder controle te kunnen houden. Het deed Nicolaas pijn in het hart hiertoe over te moeten gaan.

In 1901 wijzigde de naam van de lettergieterij in NV Lettergieterij Amsterdam, v/h N. Tetterode. In 1903 verhuisde het bedrijf naar nieuwbouw aan de Bilderdijkstraat. In 1962 fuseerde de lettergieterij met papierhandelaar Bührmann in NV Bührmann-Tetterode. Door de technische ontwikkelingen verdween de van lood gegoten drukletter uit het sortiment en schakelde men over op handel in drukkerijmachines en verbruiksmaterialen.

Eerdere publicaties: [2015](#) - [2016](#) - [Ons Amsterdam](#)

- ▲ Kinderspeelplaats in het Tweede Weteringplantsoen, initiatief van Tetterode
- ◀ Ruime en lichte werkplaats in de nieuwbouw aan de Bilderdijkstraat

Theo Bakker's Domein

Op deze site vindt u makkelijk leesbare maar toch informatieve verhalen over de ontstaansgeschiedenis van Amsterdam. Ze zijn onderverdeeld in rubrieken als Middeleeuwen, godsdiensten, nijverheid en handel, transport, openbaar vervoer, haven, watermanagement, stadsuitleg, annexaties, verkeersdoorbraken, chroniquers en allerlei andere zaken.

Klik hier voor een overzicht van alle PDF's op deze site

